

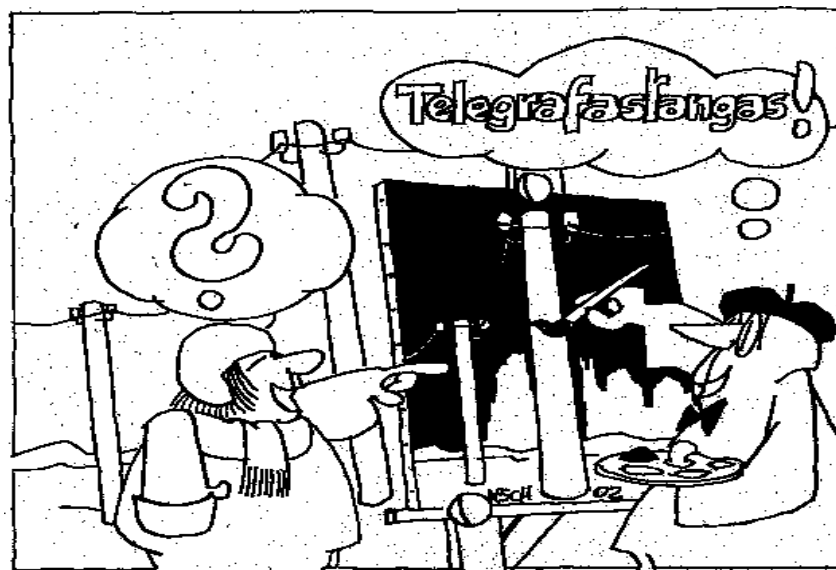
Ils Inuits han da sbatter exact sco ils Rumantschs

En Canada datti pli che 50 linguas indigenas d'Inuits u d'Indians

■ (anr/vi) Ins stuess midar mo pauc. Remplazzar en il titel il pled «Eskimo» cun il pled «Rumantsch», ed ins avess ina descripiun quasi perfetga da la situaziun dal quart linguatg svizzer. I sa tracta d'in artigel ch'è cumpari questa emna en il «Tages-Anzeiger». La correspondentia *Bernadette Calonego* da Vancouver scriva che la lingua dals Inuits (Eskimos) è periclitada. «I dat set dialects ad Inuktitut che sa differenzieschan per part fitg. Cudeschs da scola vegnan perquai stampads en plirs dialects.» En ils vitges dals Inuits sajan ins persvadi ch'els uffants stoppian avair l'instrucziun en l'agen dialect. «Las vischnancas lessan salvar la stgettezza dals dialects.» Quai è la parallela la pli pregnanta tranter Inuits e Rumantschs.

L'anglais sa derasa

Avant trais onns è sa furmà il territori nazional dals Inuits. El sa numna Nunavut e sa chatta en il nord da Canada. Las autoritads da quest nov territori ston s'occupar da problems da lingua. «Ins inventa plects ch'i na deva betg pli baud.» «Computer» vegn translata en inuktitut cun «insatge, ch'è sco in tscharvè». L'inuktitut è ina da las 50 linguas dals Inuits u dals Indians canadais.

Classic: Pertgè cumplitgà sch'i va era simpel.

CARICATURA G. URSCH

Ella n'era fin uss betg periclitada, scriva Bernadette Calonego. Ma dapi che Nunavut tutga tar las autras provinzas da Canada sa derasa l'anglais pli e pli svlet.

Betg discriminar Inuits

Canadais che discurren be anglais vegnan a Nunavut. Els tschertgan lavur u han in post en la burocrazia dal nov territori. La citad principala Iqaluit crescha

immens. Bleras stizuns dovran be pli inscripziuns englaisas. A Nunavut datti 28 000 abitants. Da quels èn 85 pertschient Inuits. Dals Inuits discurren radund 70 pertschient la lingua inuktitut.

Ina politichera indigena pretenda perquai che l'inuktitut stuess esser preschent sin tuttas inscripziuns. L'inuktitut na dastgass betg esser stampà pli pitschen che l'anglais. Plinavant na duain

ils patrums betg discriminar gliעד che discorra be inuktitut, sch'els han dad occupar ina piazza, uschia ils giavischs da la politichera.

In pled dals Inuits tar ils Rumantschs

Mintga document uffizial sto cumparair per englais e per inuktitut. I dependa dentant dal translatur en tge dialect ch'il document vegn formulà. Tar ils uffants vegn fastisà la tendenza da discurren englais perquai ch'els teman ch'ins na chapescha betg lur dialect. Els Inuits sa surveschan era da plects englais, sch'ina expressiun n'existan anc betg en lur dialects.

Ils transladers da la bibla han p. ex. era lur problems. Co translatar «Feigenbaum»? «Ils blers Inuits n'han anc mai vesì ina planta», nundir ch'els avessan in pled per «Feigenbaum».

E co ha quest pled atgnamain num per rumantsch? Datti insumma in?

En mintga cas han ils Inuits in pled ch'è schizunt entrà en il stgazi da plects rumantsch: I sa tracta dal «cajac» ch'è enconuscent sin l'entir mund.

L'artigel «Den Eskimos fehlt es an Wörtern» è cumpari ils 15 d'avrigl en il «Tages-Anzeiger».